Eduskunta, Valtiovarainvaliokunta
Maatalousjaosto

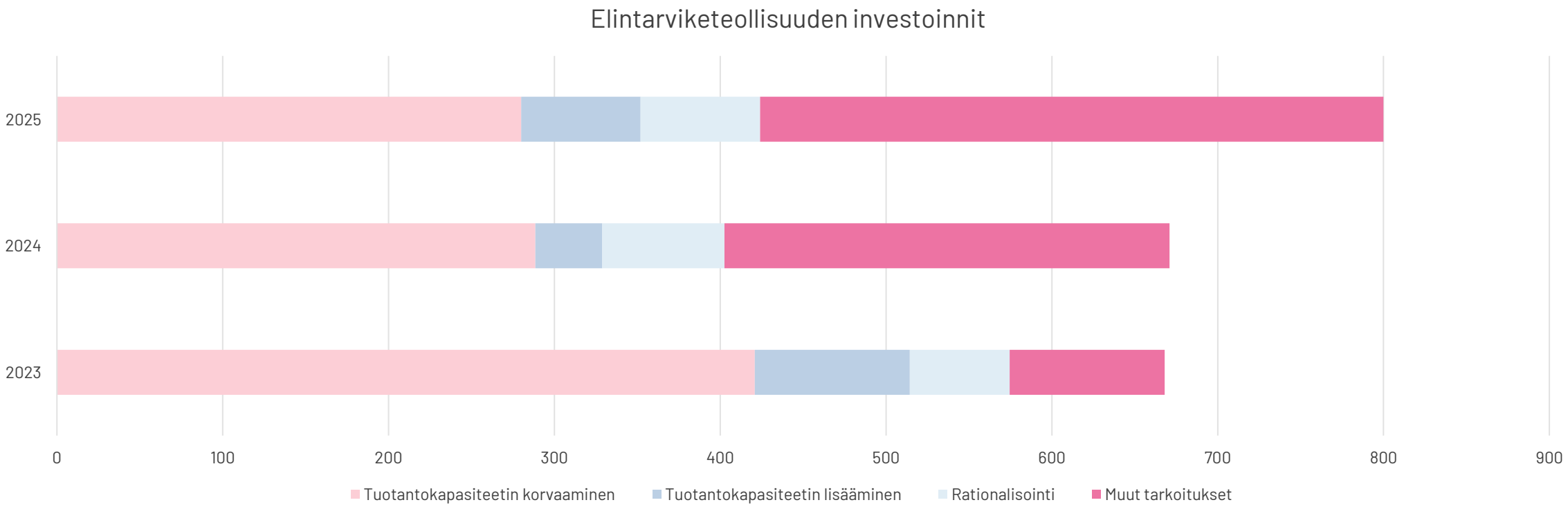
Ruokaketjun kehittäminen ml. elintarvikkeiden viennin edistäminen ja rahoituksen käyttö

Bate Ismail, ekonomisti
Elintarviketeollisuusliitto

Elintarviketeollisuuden ajankohtaiset

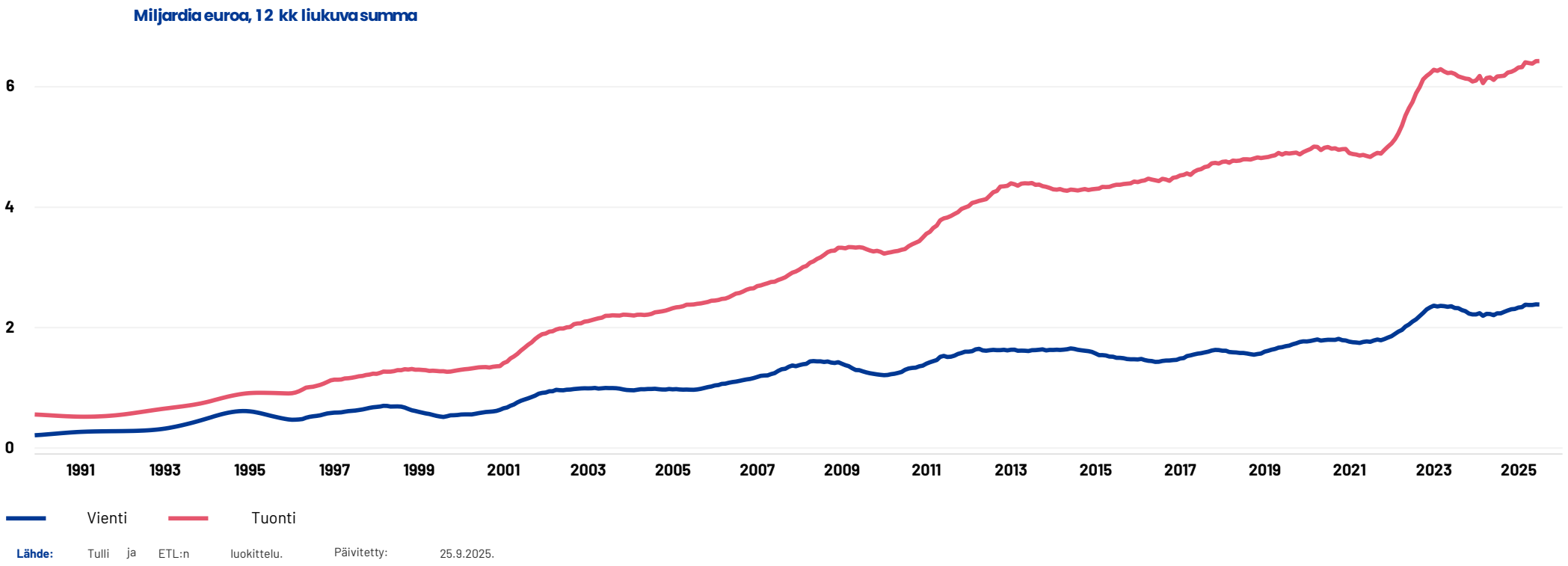
- Elintarviketeollisuuden tuotannon määrä ja työllisyys ovat alkaneet elpyä
  - Elintarviketeollisuuden vipuvaikutus muiden alojen työllisyyteen on teollisuuden aloista suurin
  - Elintarviketeollisuus on jo suurempi työllistäjä kuin metsäteollisuus ja nykyään myös suurempi investoija
- Elintarviketeollisuuden yritykset ja sitä kautta suomalainen alkutuotanto ovat pitkälti riippuvaisia kotimaisten kuluttajien ostovoimasta
  - Kuluttajien ostovoiman lisäksi viennin kasvu tukee ruokaketjun taloudellisia edellytyksiä

Elintarviketeollisuus investoi historiallisen paljon, mutta kasvuinvestoinnit eivät ole viime vuosina kasvaneet

Lähde: EK:n investointitiedustelu, Kesäkuu 2025

Ruuan kauppatase on heikko

Vienti on kasvanut tänä vuonna

Tammi-heinäkuussa ruokaa vietiin 1 400 miljoonan euron edestä, viime vuonna vastaavaan aikaan vietiin 1 300 miljoonan euron edestä

- Vienti on kasvanut mm. Ruotsiin merkittävästi
- Meijerituotteet ja suklaatuotteet ovat erityisesti kasvaneet tänä vuonna

- Samaan aikaan myös tuonti on kasvanut 3 800 miljoonaan euroon alku vuonna (viime vuonna vastaavaan aikaan 3 600 miljoonaa euroa.
  - Tuonnin puolella makeisten ja valmisruokien (ja myös puolivalmisteiden) tuonti on kasvanut

Panostukset osaamiseen ruoka-alalle vauhdittavat kasvua

Riittävä TKI-rahoitus vauhdittaa elintarvikealalle syntyviä innovaatioita ja investointeja, jotka kasvattavat alan arvonlisää ja työllisyyttä.

- Elintarviketeollisuus pitää ensi vuoden talousarvioon sisältyvää T&K-rahoituksen lisäämistä kannatettavana kasvun mahdollistajana. Lisäresursseja tulee kohdistaa myös ruoka-alan T&K-toimintaan sekä pk-yritysten T&K-toimintaan.
- Yritystukien leikkaus kohdistuu Business Finlandin innovaatiotoiminnan tukiin.
    - T&K-verovähennystä tulisi kehittää siten, että sen kautta olisi mahdollista saada tukea myös innovaatiotoimintaan yrityksissä.
- Työllisyysalueille on oltava kohdennettua rahoitusta yhteishankintakoulutuksiin yritysten kanssa, jotta elintarvikealan yritykset saavat osaajia.

Investointihyvitystä laajennettava

ETL pitää hyvänä, että hallitus haluaa käyttää veropolitiikkaa investointien edistämiseen. Nykyinen puhtaiden investointien kannustin on kuitenkin rajattu siten, että vain harvoilla ruoka-alaan liittyvillä investoinneilla olisi mahdollisuus hyödyntää sitä.

- ETL pitää tärkeänä, että tulevaisuudessa investointihyvityksen alarajaa laskettaisiin ja se voisi ulottua investointiohjelmaan.

- Lisäksi sitä tai käyttämättä jäänyttä RRF-rahoitusta tulisi voida hyödyntää esimerkiksi kasviproteiinien teollisen jalostuskapasiteetin investointeihin. Tämä vahvistaisi omavaraisuutta ja huoltovarmuutta kasviproteiineissa.

Elintarvikeviennin rahoitukseen pitkäjänteisyyttä

Elintarvikevienti vahvistaa maamme kauppatasetta sekä varmistaa ja lisää työpaikkoja Suomeen.

- Elintarviketeollisuuden mielestä talousarvioon sisältyvät määrärahat elintarvikeviennin edistämiseen tulisi saada liikkeelle mahdollisimman pian, jotta yrityksille saadaan kohdennettuja vientipalveluja.

- Myös vientiselvityksiä ja maalupa-asioita hoitavalle Ruokavirastolle on varmistettava riittävät resurssit, jotta toimintamenojen leikkauksista ei yrityksille aiheudu viivästyksiä esimerkiksi vientitoiminnoissa ja uusia markkinoita voidaan avata.

Biokaasu tunnistettava puhtaan energian ratkaisuna

Energiantuotannon lisäksi biokaasulla on merkittävä rooli kokonaiskestävän ruokaketjun edistämisessä tuotannossa syntyvien jätteiden käsittelyssä ja ravinteiden kierrättämisessä.

- ETL on tyytyväinen ensi vuoden talousarvioesitykseen sisältyvään määrärahaan ravinteiden kierrätyksen ja lannoitteiden huoltovarmuuden tiekartan valmistelussa.
- Jakeluinfrastruktuurin kehittämistukien kohdentuminen biokaasun jakeluverkoston kehittämiseen tulisi varmistaa
- Energiaverotuksessa on lisäksi varmistettava, että biokaasu kotimaisena ja uusiutuvana energiamuotona on kilpailukykyistä suhteessa fossiilisiin vaihtoehtoihin.